

Fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel inom förskola och skola

Överenskommelse mellan Region Stockholm
och kommunerna i Stockholms län

2026-06-02

Innehåll

1. Inledning	3
2. Syfte och mål	4
2.1 Ansvarsfördelning	4
3. Ekonomisk ansvarsfördelning för hjälpmedel i skola	5
3.1 Grundutrustning (skola)	5
3.2 Pedagogiska hjälpmedel (skola)	5
3.3 Personligt förskrivna hjälpmedel (region)	5
3.3.1 Dubbelförskrivning	6
4. Hantering av oenighet	6
5. Giltighet och omprövning	6
6. Bilagor	6

1. Inledning

Alla barn och unga i förskola och skola har rätt till en tillgänglig och likvärdig utbildning med stöd utifrån sina behov. Detta regleras i både skollagen, hälso- och sjukvårdslagen, diskrimineringslagen samt i Socialstyrelsens föreskrifter, vilka tillsammans reglerar ansvaret för att tillhandahålla hjälpmedel.

Denna överenskommelse tydliggör fördelningen av kostnadsansvaret mellan skolhuvudmän i Stockholms län och Region Stockholm för hjälpmedel till barn och unga i förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. I denna överenskommelse benämns ovanstående verksamheter med begreppen skola respektive region. Grundprincipen är att rutinen även gäller för fristående skolhuvudmän.

Överenskommelsen är framtagen i samverkan mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län. Den bygger på Socialstyrelsens förslag till utformning av överenskommelse mellan sjukvårds- och skolhuvudmän.¹

¹ [Samordning av hjälpmedel till barn och elever med funktionsnedsättning](#)

2. Syfte och mål

Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra kostnadsansvaret mellan parterna för att minska gränsdragningsproblem och förenkla samverkan. Överenskommelsen ska:

- Säkerställa att barn och unga får de hjälpmedel de har behov av i skola och förskola.
- Stödja en likvärdig och jämlik försörjning av hjälpmedel i hela länet.
- Tydliggöra ansvarsområden gällande hjälpmedel
- Klargöra den ekonomiska ansvarsfördelningen mellan pedagogiska hjälpmedel, grundutrustning och personligt förskrivna hjälpmedel.

2.1 Ansvarsfördelning

Skolan ansvarar för att:

- Säkerställa att skolmiljön är utrustad med nödvändig grundutrustning och pedagogiska hjälpmedel för att möjliggöra barn och ungas lärande och utbilda personal i användning och underhåll av dessa hjälpmedel samt skapa rutiner för att identifiera barn och ungas behov.
- Initiera dialog med regionen när behov av personligt förskrivna hjälpmedel identifieras och följa upp att dessa integreras i undervisningen.

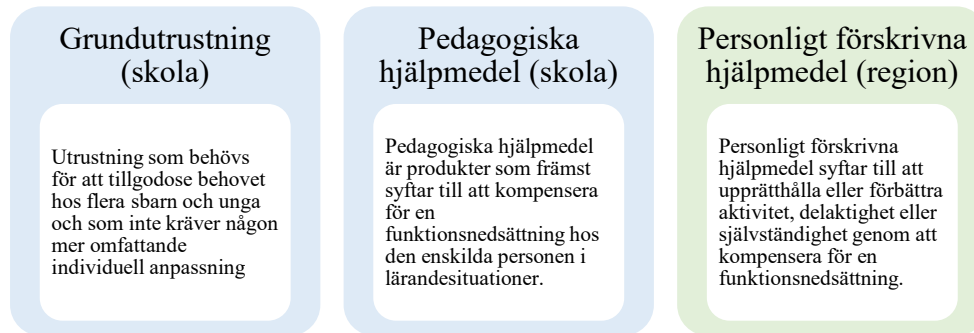
Regionen ansvarar för att:

- Tillhandahålla och underhålla personligt förskrivna hjälpmedel som stödjer barns och ungas behov i förskola och skola.
- Hjälpmedel som förskrivs på regionens bekostnad ska förskrivas enligt regelverket i Hjälpmedelsguiden.
- Hörsel- och synhjälpmedel, ortopedtekniska hjälpmedel samt specialanpassade hjälpmedel² förskrivs på regionens bekostnad.
- Bidra med kunskap och stöd till förskola och skola kring val av hjälpmedel och hjälpmedlens användning.
- Samarbeta med förskola och skola för att säkerställa en smidig implementering av hjälpmedel.

² En specialanpassning är när ett hjälpmedel och/eller tillbehör kombineras på annat sätt än vad tillverkaren avsett, när konstruktionsmässiga ingrepp görs, när ett tillägg görs på en färdig produkt, om en ny produkt konstrueras och tillverkas eller när produkten används på ett nytt sätt eller inom ett nytt användningsområde. Specialanpassning innebär att hjälpmedlet ska märkas "Specialanpassad produkt" och inte ska bära CE-märket enligt Läkemedelsverkets författningssamling, LVFS 2003:11 om Medicintekniska produkter. Den som specialanpassat produkten tar då på sig produktansvaret.

3. Ekonomisk ansvarsfördelning för hjälpmedel i skola

De tre nedanstående områdena för kostnadsfördelning utgår från Socialstyrelsens förslag till ansvarsfördelning, vilken syftar till att tydliggöra kostnadsfördelningen mellan skolan och regionen, samt säkerställa en likvärdig och rättvis tillgång till hjälpmedel.

Från Socialstyrelsen

3.1 Grundutrustning (skola)

Grundutrustning innefattar de anpassningar och hjälpmedel som behövs för att skapa en tillgänglig miljö. Detta inkluderar sådana hjälpmedel som är nödvändiga för att barn och unga ska kunna navigera och delta i förskolans och skolans vardag. Det är skolans ansvar att säkerställa att dessa resurser finns på plats och rektors ansvar att personal är informerad och utbildad i deras användning. Till grundutrustningen hör till exempel arbetsstolar, lyftanordningar och anpassade skrivbord.

3.2 Pedagogiska hjälpmedel (skola)

Pedagogiska hjälpmedel är produkter och utrustning som stödjer undervisningen och är en naturlig del av förskolans och skolans lärmiljö. Dessa hjälpmedel bidrar till att alla barn och unga, oavsett funktionsnedsättning, ska kunna delta på lika villkor i undervisningen. Ansvaret för att tillhandahålla, underhålla och utbilda personal om pedagogiska hjälpmedel ligger hos skolan. Till pedagogiska hjälpmedel hör hjälpmedel som används i undervisningen och är en del av skolans pedagogiska miljö, exempelvis tangentbord, datormöss och presentationsverktyg.

3.3 Personligt förskrivna hjälpmedel (region)

Personligt förskrivna hjälpmedel syftar till att stödja barn och ungas specifika behov. Dessa hjälpmedel tillhandahålls av regionen och kan användas både i förskolan, skolan och i hemmet. Regionen ansvarar även för anpassning och service av hjälpmedlen för att säkerställa att de fungerar optimalt. Till personligt förskrivna hjälpmedel hör exempelvis gånghjälpmedel, talhjälpmedel och specialanpassade produkter.

Bilaga 1 är uppdelad utifrån vilka hjälpmedel som ingår i grundutrustningen, är pedagogiska hjälpmedel samt är personligt förskrivna hjälpmedel.

3.3.1 Dubbelförskrivning

När enbart ett hjälpmedel inte räcker för att möjliggöra daglig aktivitet, kan man i specialfall förskriva ytterligare hjälpmedel med samma funktion.

4. Hantering av oenighet

Region och skola ska samverka för att säkerställa en effektiv hjälpmedelsförsörjning. Vid eventuell oenighet kring den ekonomiska ansvarsfördelningen bör utgångspunkten vara följande grundprinciper:

- Barn och ungas behov och rätt till stöd.
- Parterna ska sträva efter en samförstånds lösning och undvika tidskrävande processer som påverkar barn och unga negativt.
- Dokumentation av beslut och resonemang ska vara tydlig för att bidra till framtida lärande och förbättring av rutinen.

Förutom ovanstående grundprinciper ska en tydlig och strukturerad process tillämpas:

1. I första hand ska berörda parter föra en lokal dialog för att lösa frågan. Fokus ska ligga på barn och ungas bästa och en gemensam tolkning av överenskommelsen.
2. Vid principiella frågor eller om lösning inte kan uppnås, ska Storsthlm och hälso- och sjukvårdsförvaltningen kontaktas för vidare hantering.

5. Giltighet och omprövning

Ett beslut om att anta överenskommelsen är att likställa med ett undertecknande, och den gäller tills vidare om inte någon part säger upp den.

Om förutsättningarna för överenskommelsen förändras väsentligt under avtalsperioden ska den politiska styrgruppen Vård i samverkan (VIS) ta ställning till eventuell revidering. Bilaga 1 uppdateras löpande utifrån nya versioner från SIS (Svenska institutet för standarder).

6. Bilagor

Bilaga 1 - ISO-kodlista med fördelning av kostnadsansvaret

2026-06-02

Bilaga till Fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel inom förskola och skola

Den part som har kostnadsansvaret beställer hjälpmedlet enligt sin organisations avtal och rutiner.

I kostnadsansvaret ingår tillbehör, reservdelar och anpassningar kopplade till hjälpmedlet.

ISO-kod	Grundutrustning – kommun/skola har kostnadsansvar
043306	Hjälpmedel för att bevara hud och vävnad intakt vid liggande
	Förebyggande och behandlande antidecubitusmadrasser
044815	Arm- bål och benträningsredskap
	Arm- och bentränare
091203	Flyttbara toalettstolar
	Flyttbara toalettstolar på hjul, även produkt för barn och ungdomar
	Flyttbara, vinklinsbara toalettstolar med hjul
	Pottstolar för barn
091209	Toalettsitsar
	Toalettsits med stänkskydd, mjuksits
091212	Toalettstolsförhöjningar monterade på ram
091215	Toalettstolsförhöjningar, lösa tillsatser
091218	Toalettstolsförhöjningar, fasta tillsatser
091221	Toalettsits med inbyggd lyftanordning
091224	Toalettarmstöd och toaletttryggstöd som monteras på toaletten
0933	Hjälpmedel för tvättning, bad och dusch
	Badbräda, duschpall, duschstol, duschvagn, duschbord, skötbord
122506	Sittdynor och underlägg
	Förhöjningsdyna, kildyna
1231	Hjälpmedel för att ändra kroppsposition
	Glidbräda, glidmatta, vändningsmatta, vändskiva, handstege, vårdbälte, upprensingsbälte, överflyttningplattform
1236	Hjälpmedel för att lyfta personer
	Mobila och stationära personlyftar inkl lyftselar
180903	Stolar

	Arbetsstolar med gasreglering alt elektrisk reglering
	Tiltbara arbetsstolar för barn/ ungdomar
180907	Ståstolar
	Ståstöd Stol, magstödsstol
180909	Coxitstolar
	Arbetsstol med coxitsits
180921	Särskilda sittmöbler
	Golvstol, golvsits
1812	Sängar och sängutrustning
181503	Förhöjningsben
1818	Stödräcken och handtag
183015	Portabla ramper
222430	Porttelefoner
222906	Personliga nödlarmsystem
	Anropssystem inomhus
242103	Manuella griptänger
243612	Rullbord

ISO-kod	Pedagogiska hjälpmedel – kommun/skola har kostnadsansvar
221315	Text-till-tal-hjälpmedel
221339	Programvara för text- och multimediebearbetning
221509	Programvara för kalkylering och beräkning
221803	Utrustning för att spela in och återge ljud
222103	Bokstavs- och symbolsatser/tavlor
222190	Presentationsmaterial för bokstavssatser och symbolsatser
222803	Ur och klockor
222806	Kalendrar och tidtabeller
241305	Trådlösa fjärrkontroller
241309	Brytare för elektriska anordningar
	Manöverkontakt
241318	Tangentbord
241321	Pekarhjälpmedel för datorer
	Datormöss och enkla alternativa inmatningsenheter
241324	Programvara för att handha elektriska anordningar
	Programvara för alternativa inmatningsenheter

ISO-kod	Personligt förskrivna hjälpmedel – Region Stockholm har kostnadsansvar
043303	Sittdynor och underlägg till förskriven rullstol
043304	Ryggkuddar och ryggdynor till förskriven rullstol
044815	Arm-, bål- och benträningsredskap
	Arm- och bentränare, Innowalk
044839	Ståbarrar och ståstöd
	Ståpodier, ståstöd
044842	Tippbord
	Tippbräda
090603	Huvudskydd
090703	Sittbälten, bälten och selar till förskriven rullstol
090706	Positioneringskuddar, positioneringsdynor och positioneringssystem
	Kuddar för positionering i sittande
090903	Hjälpmedel för att ta på och av strumpor och strumpbyxor
	Strumpavdragare, strumppådragare
091203	Flyttbara toalettstolar
	Flyttbara avancerade toalettstolar med hjul, för barn och ungdomar
	Flyttbara toalettstolar med hjul, vinklinsbara och höjdjusterbara, hydrauliskt eller elektriskt reglerade
1203	Gånghjälpmedel som hanteras med en arm
	Stödkäpp, armbågs-krycka, underarmskrycka, axillarkrycka, krycka med flera stödben
1206	Gånghjälpmedel som hanteras med båda armarna
	Gåstativ, rollator, gästol med sadel/sits och stöd för bålen, gåbord
1222	Manuella rullstolar
1223	Motordrivna rullstolar
122409	Drivaggregat för manuella rullstolar
	Drivaggregat till förskriven rullstol
122506	Sittdynor och underlägg
	Specialanpassad alt formgjuten sits med eller utan ryggstöd
	Dynor till förskriven rullstol
150927	Ätapparater
180921	Särskilda sittmöbler
	Moduluppbyggt sittsystem, exv Panda
180939	Modulära sittsystem
	Modulära sittsystem för barn och ungdomar, exv Zitzi Delfi, Zitzi Sharky
181003	Ryggstöd till förskriven rullstol
2209	Röst- och talhjälpmedel
	Stamningshjälpmedel, röstförstärkare
222109	Samtalsapparater
222112	Programvara för närkommunikation
223907	Ljuddisplayer
241321	Pekarhjälpmedel för datorer
	Ögonstyrning
241812	Stativ

241815	Pinnar
241818	Peklampor